

طرح پایگاه فرهنگی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

نخستین سوابق برگزاری اردوی جهادی به پایان دوران جنگ تحمیلی با هدف بازسازی مناطق جنگ‌زده مربوط می‌شود. با توجه به اطلاعاتی که در دست می‌باشد، اولین اردوی جهادی با ابتکار دبیرستان مفید در تابستان ۱۳۶۹ در خرمشهر با برنامه کشیدن نقشه شهر خرمشهر و تعیین میزان خسارت برگزار گردید. شواهد نشان می‌دهد اولین جایگاه اردوها به شکل فعلی آن منطقه بشاگرد و اولین میزبان آنها مرحوم حاج عبدالله والی بوده است. در ابتدا اردوی جهادی بیشتر به صورت دانش‌آموزی برگزار می‌گردید و از سال ۷۴ به بعد اردوها شکل و قالب غیر دانش‌آموزی نیز به خود گرفت.

گزارش این اردوها به صورت مستمر محضر مقام معظم رهبری ایفاد می‌گردید تا اینکه معظم‌له در تاریخ ۱۳۷۹/۲/۱۷ مسأله بسیج‌سازی را طرح کردند؛ اینکه بسیج‌سازی چه قدر توانست نظر ایشان را تأمین کند جای بررسی و تأمل دارد؛ ولی با این اهتمام رهبری جمع‌های دانشجویی و مساجد به صورت گسترده اردوهای جهادی را به طور مستقل برپا کردند و دیگر این اردوها از غربت خود درآمدند.

برای اکثر جهادی‌رفته‌ها آرام‌آرام این موضوع مشهود گردیده است که توقع از اردوی جهادی، کشت فرهنگی است. اصل حضور دانشجویان و شهرنشین‌ها خصوصاً تهرانی‌ها در مناطق دورافتاده یک حرکت فرهنگی است که تعریف پروژه‌های عمرانی و انجام صحیح آنها این اثرگذاری را چند برابر می‌کند.

در مؤسسه سعی شده تمام هزینه‌های پروژه‌ها به صورت خیری و مردمی تأمین شود و به همین دلیل از چند ماه مانده به اردو جمع‌آوری مبالغ توسط درصد بالایی از شرکت‌کنندگان آغاز می‌شود. هزینه‌های جاری اردو اعم از هزینه‌های رفت و برگشت، پشتیبانی و... که مربوط به برگزاری اردو است تا به حال کاملاً با تکیه بر منابع ارگانی تهیه و برای برنامه‌های فرهنگی، مبالغی با نیت خاص جمع‌آوری شده است.

از آنجا که به لطف خدا تا به حال اردوها توسط مبالغ مردمی اداره شده لذا لازم است در تعریف پروژه‌های عمرانی حساسیت بالایی به خرج داد. امسال در بررسی‌هایی که کمیته اجرایی و نمایندگان مؤسسه در پروژه‌های عمرانی و شناسایی مناطق داشتند، مطالب زیر جمع‌بندی گردید:

یکی از پروژه‌های متداول خانه روستایی است. متولی اصلی این بحث تا دو سال پیش کمیته امداد حضرت امام^(ع) بوده است و دو سال گذشته کاملاً از کمیته امداد رفع مسئولیت شده و بودجه‌ها در اختیار وزارت و بنیاد مسکن قرار گرفته است؛ که آنها هم به جای سیاست‌ساخت و تحویل، روش فراهم

آوردن امکان ساخت را در پیش گرفته‌اند و این امکان از اردوها گرفته شده است. خارج از این بحث‌ها، نوع این کار در اردوها پسندیده نیست زیرا حیطة عمل آن محدود است و برای حداکثر یک خانواده مفید می‌باشد. در ضمن معمولاً مابقی واجدین شرایط یا متوقعین، نسبت به ساخت خانه اعتراض دارند که به بنیان اردوی جهادی لطمه می‌زند.

در بحث مدرسه‌سازی با توجه به بودجه‌های مفصلی که مجلس قبل برای احداث مدارس جدید یا بازسازی مدارس قدیمی مصوب کرد و تلاش‌هایی که سازمان نوسازی مدارس انجام می‌دهد، برای انتخاب پروژه‌های مدرسه در اردوهای جهادی گزینه‌های بسیار محدودی موجود است و در مورد مدارس این سؤالات وجود دارد که نکند روستا خالی از سکنه یا کم‌جمعیت شود یا پروژه در دستور کار سازمان نوسازی باشد. اما در صورت یافتن گزینه‌های معقول، مدرسه‌سازی جزو بهترین پروژه‌هاست. یکی دیگر از بهترین پروژه‌ها احداث مسجد می‌باشد ولی برای مثال در بشاگرد خیلی از روستاهایی که شرایط عمومی برگزاری اردوی جهادی (اعم از راه، آمادگی مردم جهت ساخت مسجد، جمعیت مناسب و ...) را دارند دارای مسجد هستند و در این چند سال اشباع شده‌اند. در سفر شناسایی اخیر، روستایی به نام فراهک مشاهده شد که به شدت احتیاج به مسجد داشت و مردم شیعه آن نیز بسیار مقید بودند ولی به علت راه خراب و طولانی، امکان برپایی اردوی جهادی در آنجا نبود.

طرح‌های دیگر اردوی جهادی مثل آب‌خیزداری، احداث سدهای محلی و گابیونی، کانال‌کشی، نهال‌کاری، احداث یا ترمیم شبکه‌های آبرسانی و... با توجه به همت بالای دولت فعلی در رساندن امکانات به روستاها، توجهی برای هزینه کردن مبالغ‌اهدایی مردم در این راه‌ها توسط مؤسسه باقی نمی‌ماند لذا محدودیت در تعریف پروژه‌های عمرانی بیشتر می‌گردد.

یکی از اتفاق‌های جالبی که در اردوی جهادی ۸۷ پدید آمد تأثیرپذیری مردم و جوانان روستاهایی بود که اردوی جهادی در آنها برنامه عمرانی یا فرهنگی داشت. جوانان روستا به شدت تحت تأثیر اردوی جهادی قرار گرفتند و این ارتباط نشان داد که می‌توان از ظرفیت آنان در بحث‌های فرهنگی بهره برد. این تأثیرپذیری روستاها به حدی بود که روستاهای همجوار نیز جهت برپایی اردوی جهادی در روستایشان برای سال آینده ابراز علاقه می‌کردند.

مؤسسه که رسالت اصلی خویش را نشر و تبلیغ تفکر و روحیه جهادی می‌بیند، بر آن است در این روستاهای مستعد پایگاهی ایجاد کند تا کم‌کم با تدوین راه صحیح کار فرهنگی، عناصر فعالی از میان خود مردم رشد یابند و آینده فرهنگی و انقلابی این روستاها و مناطق همجوار را تأمین نمایند.

پایگاه فرهنگی به عنوان یک طرح عمرانی برای برگزاری اردوی جهادی مطرح می‌شود و به عنوان یک طرح فرهنگی برای طی سال عمل خواهد کرد.

پایگاه فرهنگی

قبل از توضیحات این بخش تذکر این نکته ضروری به نظر می‌آید که این مباحث برای مؤسسه جهادی و در راستای اهداف آن مطرح شده و به هیچ عنوان قصد دادن حکم کلی و خطدهی به حرکت‌های دیگر جهادی وجود ندارد که جمع مؤسسه تا این جایگاه فاصله زیادی دارد.

در روستاهایی که مشاهده شد ظرفیت‌های مناسبی وجود دارد که با برنامه‌ریزی صحیح و تزریق امکانات معقول می‌توان بهره‌برداری‌های مناسبی را انجام داد. در بدو امر، طرح اولیه‌ای در مؤسسه تدوین گردید.

برای تشکیل پایگاه فرهنگی، سه روستای درجک، چوخون و کوه‌حیدر از روستاهای بشاگرد انتخاب گردید که ویژگی‌های روستاهای منتخب بطور اجمال به شرح زیر است:

الف- این روستاها جمعیت بالایی دارند و از مناطق تثبیت شده در تقسیمات کشوری هستند: درجک ۳۴۰ نفر، چوخون ۷۰۰ نفر و کوه‌حیدر ۷۵۰ نفر.

ب- وضعیت فرهنگی روستاها مناسب و به گونه‌ای بود که آمادگی پذیرش و نگهداری مکان جدیدی با این عنوان را داشت.

ج- هر سه روستا طلبه‌های مستعدی دارند که یا در حال اتمام دروس سطح در قم هستند یا اینکه در حوزه صاحب‌الزمان^(عج) بشاگرد مشغول تحصیل یا تدریس می‌باشند و در صحبت‌های حضوری با این عزیزان اکثراً بنای برگشت به روستای خود و فعالیت در آنجا و منطقه را دارند. درجک ۸ طلبه، چوخون ۳ طلبه و کوه‌حیدر ۵ طلبه.

د- داستان راه‌اندازی حوزه علمیه در منطقه دورافتاده و محروم بشاگرد فصل مفصلی است که در فرصت‌های دیگر به آن پرداخته خواهد شد و به طور اجمال در ویژه‌نامه گذرگاه بهشت که نوروز ۸۷ در مؤسسه چاپ گردید، آمده است.

د- موارد قابل توجهی از جوانان و دانش‌آموزان مستعد، با مطالعه و بعضاً حافظ قرآن مشاهده شدند که می‌بایست تحت برنامه‌های مجزایی قرار گیرند.

از برنامه‌های آینده مؤسسه ارتباط با روستاهایی است که مؤسسه اقدام به برگزاری اردوی جهادی در آنها نموده است. طبیعی است که بهترین ارتباط،

ارتباط فرهنگی است و این پایگاه‌ها مأمّن این ارتباط می‌باشد. اردوی جهادی در جوّ این روستاها تأثیرات قابل توجهی گذاشت و تا حدی فضای همکاری و معنوی روستاها را افزایش داد، پس بهتر است این فضا سازماندهی شود و گسترش یابد.

در طول مدت اردوها در این روستاها کلاس‌ها و برنامه‌های فرهنگی وسیعی برگزار گردید و استعداد‌های مناسبی در عموم دانش‌آموزان مشاهده شد. پایگاه فرهنگی ظرفیت را برای سیر و تداوم فعالیت فرهنگی در طول سال ایجاد می‌کند. این پایگاه‌ها می‌توانند قرارگاه عمل برای طلبه‌ها و مؤثرین روستاها باشند.

ممکن است این سؤال مطرح شود که چرا از مساجد برای این منظور استفاده نمی‌شود؟ با تجربیاتی که در این سال‌ها بدست آمده این موارد قابل ارائه است؛ ترکیب هیأت امنای مساجد در روستاها از معمرین روستا تشکیل شده، نوعاً اتاق‌های مجاور مساجد حتی کتابخانه به انبار وسایل محرم و... تبدیل می‌شود، فضای کاری در مسجد نمی‌تواند بنا شود، ترکیب یکی از اتاق‌های پایگاه آرایش کاملاً کلاسی خواهد داشت که فضای مسجد این امکان را ندارد.

طرح پایگاه‌های فرهنگی کاملاً قائم به روستا و مؤثرین و جوانان روستا می‌باشد. این طرح در بستر سه روستای مذکور بسته شده است و باید برای اجرای پایگاه در روستاهای دیگر تحقیقات مفصل انجام شود و نمی‌توان بدون تحقیق و نظارت برای همه روستاهای بشاگرد پایگاه فرهنگی راه‌اندازی کرد.

محورهای فعالیت پایگاه

پایگاه فرهنگی برای سازمان‌دهی برنامه‌های عمومی

در روستاهایی که تا به حال در اردوی جهادی مشاهده شده است، خصوصاً روستاهای بشاگرد، پتانسیل‌های خوبی برای برگزاری برنامه‌های عمومی وجود دارد و مراسم و اجتماعات پررونقی نیز در آن‌ها برگزار می‌شود؛ تا جایی که مثلاً با برپایی دعای ندبه در یک روستا، روستاهای مجاور نیز الگو می‌گیرند و در مدت کوتاهی فراگیر می‌شود. با برنامه‌ریزی مختصر و حمایت محدودی می‌توان از پتانسیل‌های روستا جهت تبدیل این برنامه‌ها به فرهنگ عمومی روستا بهره برد.

پایگاه فرهنگی برای کارهای خاص

این امکان وجود دارد که با طرح‌های ساده‌ای مانند برگزاری مسابقات، تعریف دوره‌های معرفتی، تشکیل کلاس‌ها و برنامه‌های خاص استعدادها را شناسایی نمود تا علاوه بر تأثیر بر فضای عمومی روستاها آنها را با دغدغه‌های خواص اهل حق آشنا نمود.

در ضمن از طریق پایگاه می‌توان اموری همچون مباحث قرآنی در سطوح مختلف، سیرهای مطالعاتی و معرفی کتاب، ترویج فرهنگ کتاب‌خوانی و... را سازماندهی نمود و با اجرای طرح‌هایی مثل مسابقات از محصولات مؤسسه خصوصاً کمیته فرهنگی و مرکز صهبا دغدغه‌های جدیدی را در جوانان روستا ایجاد کرد.

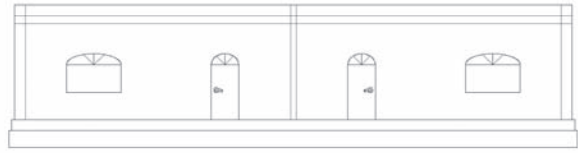
پایگاه فرهنگی برای خواص

با تحلیلی که مقام معظم رهبری در شناسایی خواص اهل حق فرمودند لازم است در اکثر برنامه‌های فرهنگی گوشه‌ای را به ظرفیت‌های خواص اختصاص داد. به راحتی می‌توان با اقدام به موقع و صحیح خواص، یک فرهنگ را غالب کرد یا عادت غلطی را رفع نمود و چون جوامع روستایی محدود هستند نقش اقدامات خواص بسیار تعیین کننده است.

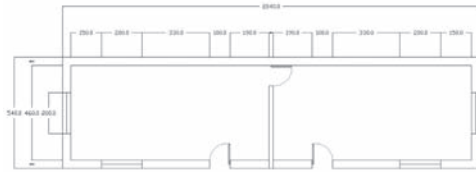
مردم روستاهایی از بشاگرد که برای اجرای طرح پایگاه‌های فرهنگی شناسایی شده‌اند علاقه فراوانی به قشر روحانیت دارند و با عنایت به اقدام ماندگار مرحوم والی در تأسیس حوزه علمیه در قلب بشاگرد، سال به سال طلبه‌های عموماً مستعدی به بدنه روستاها تزریق می‌شوند که توان بالایی جهت پرورش خواص اهل حق در روستاها می‌باشند. در ضمن مدیران و معلمین مدارسی که در این روستاها مشغول هستند با مطالعه و به کار بستن بسته‌های فرهنگی که به تناوب برای آنها ارسال خواهد شد ظرفیت مناسبی برای رونق بخشیدن به پایگاه فرهنگی هستند.

فضای فیزیکی

برای پایگاه فرهنگی نقشه ساده‌ای در نظر گرفته شده است که با هزینه معقولی بتوان در قالب یک اردوی جهادی آن را اجرا کرد. برای نقشه پایگاه فعلاً دو اتاق ۵۰ مترمربعی (۱۰×۵) در نظر گرفته شده است

که یک اتاق با عنوان کتابخانه و محل عرضه محصولات فرهنگی و دیگری به صورت کلاس و اتاق کار مورد استفاده قرار می‌گیرد. لازم به ذکر است از محل عرضه محصولات فرهنگی به راحتی می‌توان به عنوان ظرفیتی جهت تشویق مردم و توزیع بن‌های فرهنگی استفاده کرد.

شیوه اداره

پایگاه‌های فرهنگی می‌بایست توسط هیأت امنای اداره شوند. به عنوان مثال می‌توان برای تشکیل هیأت امنای از میان افراد زیر پنج تا هفت نفر را انتخاب نمود؛ طلبه‌های روستا، امام جماعت مسجد، مسئول شورای روستا، نماینده اهالی، مدیرهای مدارس روستا، نماینده مؤسسه جهادی.

وجود نماینده مؤسسه فقط جهت حمایت و انتقال تجربیات است و قرار نیست مسئولیت اجرایی داشته باشد؛ نماینده مؤسسه لازم است حداقل در هر سال دو بار در جلسه هیأت امنای پایگاه شرکت نماید.

إن شاء الله با ساخت این پایگاه‌ها در سال ۸۸ باید مجموعه نکاتی درباره برنامه‌ها و مأموریت‌های پایگاه و نحوه تعامل مؤسسه و پایگاه تدوین نمود ولی اصل کلی، اداره کردن پایگاه توسط خود مؤثرین روستاها است و مؤسسه باید فقط نقش حمایتی و جایگاه انتقال تجربیات را داشته باشد.

جهاد
مؤسسه

کمیته اطلاع رسانی و روابط عمومی

www.Jahadi.ir